

KANAALVISSERS IN DE JAREN '70: VISSEN MET DE SEIZOENEN

Daniel Moeyaert

Daniel Moeyaert

Visser op pensioen, verzamelaar foto's en films over de visserij

Kaai 35, 8620 Nieuwpoort

Tel: 0499 71 63 43

E-mail: daniel.moeyaert1@telenet.be

Getuigenis van een oud-visser over het succesvol jagen naar “kietervis” in het Kanaal, de Keltische en Ierse Zee in het begin van de jaren 70; gebracht aan de hand van enkele beelden uit de spreker zijn uitgebreide foto- en videocollectie.

We worden meegenomen naar de middenslagvisserij uit de jaren '70. De oude schepen werden toen stilaan weggehaald uit de vloot en vervangen door moderne middenslagschepen. Voor de vissers betekende dit in de praktijk een wc aan boord en warm water, dat was toen luxe. Ik werkte toen op de O.275 Deo Volente met schipper Henri Laplace (fig. 1). Het schip was 27m lang, had een motor van 375 pk (volgens de Officiële Lijst van de Belgische Vissersvaartuigen: 330 pk) en een klein hulpmotortje van 80 pk. We visten toen met de planken. Ik was er machinist en dus ook kok. Maar ik was er altijd bij om de vis binnen te brengen en te “gutten”.

Fig. 1 De O.275 Deo Volente.

We visten toen in het “kanaal”. Let wel, als wij spraken over het “kanaal” dan moet je weten dat we ons niet beperkten tot het eigenlijke Engelse Kanaal, maar ook het Bristol Kanaal in de Keltische Zee en de Ierse Zee vielen onder deze noemer (fig. 2). We vertrokken uit Oostende en moesten 36 uur “lopen” vooraleer we aan “den hoek” (Lands End, de westelijke tip van Cornwall) waren. Daarna “liepen” we dan weer noordoost richting onze visserij in het Bristol Kanaal.

Fig. 2 Kaart van de visgronden waar werd gevist door de O.275 in de jaren '70.

We visten daar in de winter- vaak bij slecht weer - omdat er daar op dat moment veel kabeljauw zat. Dat was allemaal kabeljauw die klaar was om te paaïen (“kieteviss”, vol met “kieten” of gonaden) in de periode eind januari tot halverwege maart (fig. 3).

We begonnen met vissen ter hoogte van Pendeen en Trevose. Maar in de loop van februari trok de kabeljauw richting de “Lundies” (Lundy Island) en Minehead in het mondingsgebied van het Bristol Kanaal. En wij gingen mee. We ving en enorme, grote kabeljauw. Je zou ze niet meer in de huidige visbakken krijgen. Ze zouden er met hun kop en staart uithangen. We ving en ze ook met pakken tegelijk, zonder bijvangst. Naast kabeljauw zat er ook veel wijting, schelvis en leng. Ook veel “kegels” (zee-engel of speelman). Nu en dan kon je ook wel eens een “schaatrog” (vleet) vangen, maar nu zie je die niet meer. Dat is voorbij. We gingen toen ook naar Ierland (Waterfort), mee met de trek van de kabeljauw. Je ving daar ook wel koolvis en vlaswijting. Dat was daar meer “rotsenvisserij”.

We visten daar toen met 40-50 vaartuigen samen. En waar de Belgen zaten, zag je geen vissers van andere nationaliteiten. De Belgen staan er immers om bekend dat ze “vuile vissers” zijn (op ‘moeilijke’ grond vissend). We visten toen wel nog met de planken, maar we durfden op visgronden waar we er goed doorkonden, wel eens een wekkerketting aan de bollenpees bevestigen. Dan konden we ook tong en andere platvissen of kreeften en langoesten “uit de grond sleuren”. Een Belg is feitelijk een “allesvanger”, die wil alles vangen. Met de planken ving en we wel niet zoveel “coquilles” (Sint-Jacobschelpen). Dat was dan meer nadien, met de bokken.

Fig. 3 De O.275 Deo Volente jaagt in de periode januari - maart op paaiende kabeljauw in het Bristol Kanaal.

Fig. 4 Het plankennet wordt binnengehaald t.h.v. Trevoise aan de westkust van Engeland: de kor komt bovendrijven door de lucht aanwezig in de zwembazen van de gevangen kabeljauw.

In een goede week kon je toen het schip volsteken. Maar het gebeurde evenzeer dat het slecht weer was en dat je 3 - 4 dagen niet kon vissen. We schuilden toen achter de “Lundies” tot de storm overtrok. Bij mooi weer visten we trouwens zeer dicht bij de rotsen, omdat daar veel grote vis zat (o.a. grote tongen).

Met de planken komt je volle korre naar boven drijven (fig. 4), iets wat niet meer het geval is als je vist met de bokken. Je lag toen drie uur lang aan de kor. In die tijd moest je zorgen dat die hele hoop vis van de vorige sleep gekuist was, wat niet altijd lukte.

Halverwege maart (ongeveer tegen St Patrick's Day) liep de paaitijd van de kabeljauw ten einde en trok ze weer weg uit het “kanaal”. Je ving toen kort nog wat “magere kabeljauw” en daarna geen meer. De echte “kanaalvisser” zochten toen meer noordelijke visgronden op naar de Cardigan Bay en de Smalls. Dat was samen met een 40-50 tal andere Belgen, vooral Zeebruggenaaers en Oostendenaars. Je ving daar dan meer roggen, paairijpe tong en “mooie meiden” (heek). Je kon daar wel niet lang aan een stuk “aan de kor hangen”, want de netten zaten toen vol met “klaver”. Als het mooi weer was konden we ook in de “putjes” (de diepten ter hoogte van de Smalls) gaan zoeken naar roggen. Je kon er vroeger veel “speelmans” (zee-engel) vangen. Nu gaat mijn zoon er soms nog vissen en vangt dat niet meer. Je kreeg daar wel niet veel geld voor.

Als die periode ten einde liep (eind mei-juni) gingen we naar Liverpool Bay, nog eens 24 uur verder varen over de oost. Dat was de verste plaats in het “kanaal” waar we naartoe vaarden. Dat was daar eigenlijk “sjouwen voor dood”. Dat waren reizen van 18 dagen. Na 50 uur transit, moesten we dan 8 dagen vissen aan één stuk door. Dag en nacht werd de kor om het uur en half opgehaald. We visten daar zo zwaar mogelijk op die visgronden: met overal kettingen rondgedraaid en een wekker van plank naar plank. Als er veel tij was, gingen we met onze motor van 375pk bijna niet vooruit. We konden thuis komen met 12.000 tot 15.000 kg tongen; en dat met de planken.

We hadden toen geen of quasi geen bijvangst. We visten toen op plaatsen waar een bepaalde vissoort elk jaar terug samenkwam op een vaste plaats. Als de vis er terug weggetrokken was, lieten we deze plekken met rust en gingen we op een andere visgrond vissen. Door de quota's en het afsluiten van sommige visgronden, zorg je er feitelijk voor dat vissers voortdurend het hele jaar door op dezelfde plaatsen blijven doorvissen. De zone wordt niet meer met rust gelaten.

Ook is er nu veel meer teruggooi van vis, wanneer de quota in een bepaald gebied overschreden zijn. Alle vis die weggegooid moet worden, rot op de grond. Maar de vis zit niet op een bepaalde plaats omdat wij dat willen, die zit daar op die plaats omdat dat zijn levenscyclus is. Waarom moet je die vis dood over boord gooien? Welk doel heeft dat? Je moet je profijt terug weggoaien. Dat klopt niet.

Ze hadden ook nooit mogen toelaten om de vissersschepen zo groot en krachtig te laten bouwen, bv. De “gatvissers” (hektrawlers) van 2000 - 5000 pk zijn veel te krachtig en maken alles kapot. Wij hadden vroeger niet meer dan 375 pk en hadden eigenlijk alle vangsten die we wilden, maar we waren op sommige gebieden ook beperkt. Die zware schepen ondervinden geen beperkingen meer.

Een deel van de uitgebreide foto- en videocollectie van Daniel Moeyaert wordt ontsloten en gedocumenteerd via de VLIZ-fotogalerij “Historiek Belgische zeevisserij” (www.vliz.be/cijfers_beleid/zeevisserij/photo_gallery.php) en de “zoekapplicatie Belgische vissersvloot” (www.vliz.be/cijfers_beleid/zeevisserij/fleet.php).